

*Стешенко О.Д.,
канд. екон. наук, доцент,
Масалигіна В.В.,
канд. екон. наук, ст. викладач,
Українського державного університету
залізничного транспорту*

СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ ТА ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

Міжнародний досвід свідчить, що страхування життя є однією з основних передумов у забезпеченні соціальної стабільності державного устрою. І це можна пояснити двома чинниками. По-перше, страхування життя дозволяє мінімізувати ризики скрутного матеріального становища внаслідок втрати працездатності або смерті годувальника сім'ї, а також забезпечує гідний рівень життя при досягненні пенсійного віку. По-друге ринок страхування життя є потужним джерелом довгострокових інвестицій в економіку країни.

У багатьох країнах світу за допомогою укладання договорів зі страхування життя вирішуються безліч загально-соціальних проблем, зокрема:

- фінансовий захист населення від несподіваних подій;
- забезпечення сталого матеріального положення громадян похилого віку;
- накопичення коштів для отримання освіти;
- створення соціальних пакетів у компаніях для мотивації співробітників;
- можливість отримання кредитів тощо.

При цьому, діяльність компаній «Life-страхування» сприяє мобілізації та направленню значних сум заощаджень на інвестиції у корпоративні та державні облігації, іпотеку, акції компаній. Ці два чинника пов'язані між собою, даючи мультиплікативний ефект для соціально-економічного розвитку суспільства країни.

Головною особливістю страхування життя є поєднання дії ризикової і ощадної функцій страхування, що забезпечує повний страховий захист людини. Характерні риси накопичувального (ощадного) страхування життя наведені на рис. 1.

Проаналізувавши показники ринку «Life-страхування» України порівняно з європейськими та світовими, можна зробити висновок, що вітчизняний страховий ринок на жаль демонструє суттєво гірший рівень

розвитку не тільки порівняно з найрозвиненішими країнами ЄС, а й іншими країнами Східної Європи.

Характерні риси накопичувального (ощадного) страхування життя	
Позитивні риси	Негативні риси
незмінність умов договору	відсутність гарантії повернення внесків у разі відкликання ліцензії страхової компанії
гарантована річна прибутковість з додатковим нарахуванням інвестиційного доходу	порівняно низька прибутковість вкладень
захист від непередбачених ситуацій, збереження і накопичення коштів	
довгостроковий період дії договору	
грошові кошти, внесені за таким договором, не розглядаються як майно страхувальника і не можуть бути конфісковані, арештовані або стягнені у судовому порядку	
договір може бути укладений на користь будь-якої особи (вигодонабувача), який отримає виплату, у т. ч. у разі смерті застрахованого, не чекаючи вступу в спадок	

Рис. 1. Характерні риси накопичувального (ощадного) страхування життя

Так, обсяг страхових премій Німеччини за 2017 р. становить 246000 млн дол (з них 115000 млн дол Life-страхування). У цілому страховий ринок Німеччини характеризується динамічним розвитком: щорічний приріст обсягу надходжень страхових платежів становить близько 10% [1].

В середньому у країнах ЄС на страхування витрачається 2022 євро на рік у розрахунку на одну особу. Основну частку цієї суми займають страхові премії зі страхування життя (1227 євро на особу). В Україні ж цей показник щільності страхування становив 694 грн, або за середньорічним курсом НБУ – 28,6 євро на особу. Порівняно з європейськими країнами цей показник є вкрай низьким і більш ніж утричі меншим від показників країн із найнижчими значеннями показника щільності страхування:

Румунії

(97 євро на особу), Латвії (112 євро), Болгарії (138 євро) [2].

Серед основних проблем невідповідності ринку «Life-страхування» України європейським та світовим параметрам доцільно виокремити такі:

- слабка схильність співвітчизників до заощадження і досить низька інвестиційна-страхова культура населення;
- відносно високий розмір страхових внесків (у річному вираженні) у порівнянні з рівнем середньої заробітної плати українців;
- відсутність достатньої кількості кваліфікованих кадрів у страховій компанії;
- низький рівень фінансового потенціалу страхових компаній;
- невідповідність якості та форм збуту страхових послуг європейським стандартам.

У процесі євроінтеграції та глобалізації світового страхування розвиток ринку «Life-страхування» України повинен відбуватися шляхом орієнтації страхової політики на підвищення конкурентоспроможності національної страхової системи, наближення та уніфікування діяльності страхових компаній, покращення якості їхньої роботи. Це, в свою чергу, призведе до збільшення іноземних інвестицій у страховий ринок, зменшення тарифів на надання страхових послуг, запровадження європейських стандартів з класифікації ризиків у страхуванні, можливість захисту інтересів споживачів страхових послуг, сприяння захисту економічної конкуренції на страховому ринку України, удосконалення системи правового забезпечення ринку страхових послуг тощо.

Список літератури

1 Волохова Л. Ф. *Зарубіжний досвід розвитку ринку страхування життя як чинник впливу на українські реалії*. Режим доступу : <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2019/35-2019/20.pdf>

2 Пахненко О. М. *Страховий ринок України та країн ЄС: порівняльний аналіз.* / О. М. Пахненко, А. Ю. Семеног // Економіка і суспільство. №12. 2017. С. 612-617.